

Reactie op de consultatie Implementatiewet herziene richtlijn consumentenkrediet

De kern van onze reactie

Ruim 40% van alle volwassen Nederlanders gebruikt de veilige en verantwoorde deferred debit card, of in de volksmond de creditcard. Zij krijgen die card alléén als die bij hun financiële draagkracht past, houden volledig overzicht over hun bestedingen en betalen maandelijks al hun uitgaven binnen ongeveer 30 dagen, zónder rente. Deze kaart combineert het gemak van een betaalpas, die wereldwijd wordt geaccepteerd, met de flexibiliteit van uitgesteld betalen, zonder het risico van langdurige kredietopbouw.

Toegang tot dit veilige betaalmiddel dreigt buiten bereik te raken voor miljoenen Nederlanders. De betaalkaart met uitgestelde betaling heeft een bewezen staat van dienst als veilig en verantwoord betaalmiddel, met een hoog beschermingsniveau voor consumenten en beperkte kosten. Door in het huidige wetsvoorstel de betaalkaart gelijk te stellen aan risicovollere kredietproducten en geen gebruik te maken van de lidstaattoptie dreigt een veel gebruikt, veilig, verantwoord en toegankelijk betaalmiddel buiten het bereik te komen van een grote groep Nederlanders.

- 1) **Ruim 6 miljoen Nederlanders** gebruiken de deferred debit card. Vooral voor reizen, vakantie en online aankopen en diensten, waarbij de kaart vaak essentieel is.
- 2) **De betaalkaart is een veilig product voor consumenten en gebruik leidt niet tot problematische schulden:** In 2024 bedroeg het percentage structurele betalingsachterstanden minder dan 0,8% van de 2,6 miljoen ICS klanten mede door een proportionele kredietwaardigheidstoets en doordat de betaalkaart niet aan minderjarigen wordt verstrekt.
- 3) **Het gelijk stellen van ongelijke producten en het niet gebruiken van de lidstaattoptie schaadt de consument en maakt aanbieden van de deferred debit card in de huidige vorm onmogelijk:** De nieuwe verplichtingen uit het wetsvoorstel maken het onmogelijk om de kaart betaalbaar en breed toegankelijk te houden voor veel Nederlandse consumenten. Zo dreigt een veilige en verantwoorde betaaloptie voor potentieel miljoenen mensen te verdwijnen.

Oproep

International Card Services (ICS) roept het ministerie op om gebruik te maken van de lidstaattoptie en de betaalkaart met uitgestelde betaling uit te zonderen van de volledige toepassing van CCD2. Alleen zo blijft een bewezen veilig, verantwoord en toegankelijk betaalmiddel beschikbaar voor de miljoenen Nederlanders die daar gebruik van maken.

Over International Card Services

International Card Services is al bijna 40 jaar actief als marktleider in Nederland op het gebied van betaalkaarten met uitgestelde betaling. ICS verstrekt onder toezicht van De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten ruim 2,6 miljoen kaarten aan consumenten en zakelijke gebruikers, als zelfstandig uitgever en met verschillende co-branders zoals ABN AMRO Bank, de Volksbank, Van Lanschot, Knab en ANWB. ICS werkt binnen de kaders van de bancaire zorgplicht, met een sterke focus op verantwoord gebruik en financiële bewustwording.

International Card Services (ICS) reageert met deze brief op het wetsvoorstel Implementatiewet herziene richtlijn consumentenkrediet (CCD2). Deze richtlijn heeft tot doel om consumenten beter te beschermen tegen risicovolle vormen van kredietverlening – een doelstelling die ICS volledig onderschrijft.

Toch bevat het conceptwetsvoorstel een beleidskeuze met een averechts effect voor de Nederlandse consument: de regering maakt geen gebruik van de mogelijkheid – geboden onder artikel 2, vijfde lid, van de richtlijn – om betaalkaarten met uitgestelde betalingen, de in Nederland veelgebruikte betaalkaart ofwel deferred debit card, vrij te stellen van de toepassing van CCD2.

Onder de huidige richtlijn (CCD1) geldt sinds 2011 een uitzondering voor de betaalkaart met uitgestelde betaling. In de praktijk functioneert de kaart met deze uitzondering al jarenlang betrouwbaar en verantwoord, met brede toepassing in het dagelijkse betaalverkeer van miljoenen consumenten. Ook de Europese wetgever heeft bij de herziening van de richtlijn¹ onderkend dat deze kaart een unieke rol vervult in het betaalgedrag van consumenten en heeft lidstaten daarom expliciet de mogelijkheid gegeven om een uitzondering te behouden. Die uitzondering is bedoeld voor betaalkaarten die worden uitgegeven binnen officiële betaalnetwerken, zoals Mastercard en Visa, en waarbij het aankoopbedrag automatisch na korte tijd volledig wordt afgeschreven.

ICS heeft - samen met de drie andere aanbieders van de betaalkaart in Nederland - een aantoonbare staat van dienst op het gebied van verantwoorde uitgifte van betaalkaarten met uitgestelde betalingen. En naar grote waardering van onze klanten, welke onze dienstverlening met een NPS van +26 waarderen. Het is daarom onterecht en onbegrijpelijk dat ervoor is gekozen om de betaalkaart gelijk te behandelen als risicovollere kredietproducten waarvan is gebleken dat aanbieders daarvan niet in staat zijn de consument te beschermen tegen schulden en waarbij sprake is van een ander verdienmodel. Bovendien worden bij deze kredietproducten hoge extra kosten voor administratie, aanmaningen en incasso berekend, waardoor problematische schulden kunnen ontstaan.

1. Breed gebruikt en maatschappelijk relevant

In Nederland maken ruim 6 miljoen mensen gebruik van de betaalkaart, waarvan circa 2,6 miljoen kaarten zijn uitgegeven door ICS. De betaalkaart wordt vooral ingezet bij alledaagse en doordachte betalingen als het reserveren en betalen van hotels, boeken van (vlieg)tickets, huurauto's, betalen in vreemde valuta en aankopen in internationale webwinkels. Transacties waarmee geregeld grotere bedragen zijn gemoeid en waarvoor de betaalkaart meer dan andere betaalproducten de mogelijkheid biedt om veilig te betalen. Denk aan de vakantieganger die op Schiphol vertrekt richting Mallorca, bij aankomst een auto huurt en bij het inchecken in het hotel de borg voldoet – allemaal met deze betaalkaart.

Voor een aantal situaties, zoals online aankopen, reizen of reserveringen, is de betaalkaart doorgaans het enige écht werkende alternatief in die situaties waarbij Nederlandse betaaloplossingen als iDEAL of bankpas niet worden geaccepteerd. De kaart biedt standaard aflevergarantie, bescherming tegen fraude, een chargeback regeling en heeft een aankoopverzekering en biedt juist nu al veel consumentenbescherming. Daarmee is het een onmisbaar betaalmiddel in het leven van miljoenen Nederlanders. Zonder deze betaalkaart ervaren consumenten aanzienlijke beperkingen, bijvoorbeeld

¹ [Richtlijn \(EU\) 2023/2225 van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 2008/48/EG](#), overweging 18.

bij het reserveren van een huurauto, het boeken van een hotel of het doen van (duurdere) online aankopen: momenten waarop ze flexibiliteit en vertrouwen nodig hebben. Daarnaast zijn zij vaker aangewezen op minder veilige alternatieven, zoals het meenemen en pinnen van contant geld of het gebruik van onbekende internationale betaalmethoden met minder consumentenbescherming.

2. Bewezen laag risicoprofiel

De deferred debit card is in gebruik vergelijkbaar met een creditcard met een gekoppeld krediet zoals in andere Europese landen gebruikelijk is, maar werkt fundamenteel anders: er is geen sprake van rente, er wordt maandelijks terugbetaald en het opbouwen van schulden na die periode is niet mogelijk. De kaart is bovenal een betaalproduct met een uitgestelde afschrijving, en anders dan kredietproducten met afbetalingen in termijnen en rentekosten. Bij het verstrekken van de kaart controleert ICS niet alleen de leeftijd en de status bij BKR, maar voert ook een proportionele kredietwaardigheidstoets uit, passend bij de kaart en de bijbehorende limiet.

Deze opzet stimuleert juist financieel verantwoord gebruik en voorkomt problematische schulden. In 2024 lag het percentage van consumenten met structurele betalingsproblemen onder de 0,8%. Een structureel laag cijfer, zeker in vergelijking met (risicovollere) kortlopende vormen van consumentenkrediet, die vaak worden aangeboden bij het verkoopmoment en (in de meeste gevallen) geen formele aanvraagprocedure vereisen. Dit gebruiksgemak kan leiden tot impulsief koopgedrag, wat het risico op overmatige schulden kan verhogen.

Dit lage risiconiveau is het resultaat van een proportionele beoordeling vooraf, verantwoorde bestedingslimieten, monitoring op verantwoord gebruik en geen rentekosten. Anders dan bij risicovollere kredietvormen van sommige nieuwe aanbieders, wordt de consument niet geconfronteerd met verborgen kosten, incassokosten of financiële sancties bij betalingsproblemen. ICS rekent bijvoorbeeld géén onnodige administratie- of aanmaningskosten, biedt maatwerk bij betalingsregelingen en heeft zich aangesloten bij het recent geïntroduceerde Afsprakenkader Sociaal Incasseren². Pas in het uiterste geval wordt een deurwaarder ingezet – niet omdat het verdienmodel daarop is gebaseerd, maar juist omdat het dat niet is.

ICS is van mening dat de consument nooit het verdienmodel mag zijn van financiële producten waarbij de kredietwaardigheid onvoldoende getoetst wordt en/of wordt geprofitteerd van uitgestelde of gemiste betalingen. Door de betaalkaart onder dezelfde regels te brengen als producten met een hoger risico op problematische schulden, wordt geen recht gedaan aan het wezenlijke verschil in opzet, risicoprofiel en consumentenbescherming. ICS kiest bewust voor verantwoorde verstrekking van de betaalkaart waaronder preventie van betalingsachterstanden. Een zelfregulerende aanpak die bekend is bij het ministerie van Financiën en waarover ICS regelmatig in gesprek is met de AFM. Het bestaande model biedt een hoog beschermingsniveau tegen zeer lage kosten, heeft een sterk maatschappelijk track record en kent géén kenmerken die een zwaarder regelgevend kader rechtvaardigen. **Er is dan ook geen reden om deze betaalkaart op één lijn te stellen met kredietproducten waarvan wél is gebleken dat ze kwetsbare consumenten in de problemen brengen.**

² De Nederlandse Vereniging van Banken. 2025. "Afsprakenkader Sociaal Incasseren".
<https://www.nvb.nl/media/eakji4nv/afsprakenkader-sociaal-incasseren.pdf> (28 april 2025)

3. Strengere regels maken de kaart minder toegankelijk voor consumenten

De specifieke kenmerken van de betaalkaart zijn vandaag de dag mogelijk dankzij een bestaande uitzondering in artikel 1:20 van de Wet op het financieel toezicht (Wft) en daarvoor de Wet op het Consumentenkrediet (Wck). Die uitzondering maakt het mogelijk om de kaart aan te bieden met beperkte kosten en minimale administratieve lasten, zowel voor de consument als voor de aanbieder. Dit verklaart waarom de kaart al decennialang breed beschikbaar is, met een laag risicoprofiel en een grote maatschappelijke relevantie.

Als er geen uitzondering komt door het gebruik van de lidstaattoptie, veranderen de spelregels voor het verstrekken van de kaart ingrijpend, zonder noemenswaardige verbetering van de beoogde consumentenbescherming. Momenteel worden al uitgebreide controles uitgevoerd voor het verantwoord verstrekken van de betaalkaart en een passende limiet. Bij aanvang wordt de kredietwaardigheid van de klant (minimumleeftijd 18 jaar) getoetst evenals diens betaalmoraliteit, wordt getoetst bij BKR en er wordt continu gemonitord wat de kans is dat de consument niet aan de verplichtingen kan voldoen.

Nieuwe verplichtingen rondom kredietwaardigheidstoetsing, informatieverplichtingen en administratieve procedures zorgen voor hogere kosten én een ingewikkelder aanvraagproces. Aanvragers zullen bijvoorbeeld inkomensbewijzen, rekeningafschriften en gedetailleerde informatie over persoonlijke kosten moeten aanleveren, zoals woonlasten, autobezit en alimentatie. Registratie bij BKR kan gevolgen hebben voor de leencapaciteit, zelfs als de kaart niet als krediet wordt gebruikt of twee keer per jaar voor bijvoorbeeld het boeken van een vakantie.

Voor consumenten betekent het dat een laagdrempelig en veilig betaalmiddel verdwijnt achter een muur van extra vereisten, substantieel hogere kosten en striktere selectiecriteria en omvangrijke informatieverplichtingen. Zeker voor gebruikers met een bescheiden jaarinkomen, beperkte bestedingsruimte en incidenteel gebruik bijvoorbeeld voor vakanties betekent dit dat zij niet meer over een dergelijke betaalkaart kunnen beschikken.

Financieel onhoudbaar voor aanbieders, duurder voor consumenten

Voor aanbieders betekent dit dat de kosten van het verstrekken van de kaart hoogstwaarschijnlijk niet meer in verhouding staan tot de baten. Op grond van het huidige Besluit Kredietvergoeding mag alleen kredietvergoeding in rekening worden gebracht - en dan ook nog alleen over een uitstaand saldo. Dit heeft tot gevolg dat het onduidelijk is of een vaste kaartbijdrage in rekening mag worden gebracht bij het verstrekken van de betaalkaart. Er is immers dan nog geen uitstaand saldo. En belangrijker nog - en dat is een nadelig gevolg voor consumenten - er zal dan rente berekend moeten worden over ieder transactiebedrag dat uitgesteld wordt betaald omdat dit de enige mogelijkheid is om een vergoeding bij de klant in rekening te brengen.

Indien ICS onder de nieuwe regels dezelfde zwaardere en generieke kredietwaardigheidstoets moet toepassen als bij risicovollere kredietproducten, zullen aanzienlijk minder consumenten nog in aanmerking komen voor een betaalkaart. Op basis van de huidige, proportionele toets wordt minder dan de helft van de aanvragen goedgekeurd. Zonder lidstaattoptie is de verwachting dat er fors minder aanvragen gehonoreerd kunnen worden. Tegelijkertijd zouden alle kaarthouders te maken krijgen met fors lagere limieten.

Deze uitval is niet het gevolg van betalingsproblemen, integendeel: het percentage achterstanden is nu al uitzonderlijk laag, maar van een toetsingssysteem dat niet aansluit bij het gebruikskarakter en risicoprofiel van de betaalkaart. Zo verandert de kaart van een breed toegankelijk betaalmiddel naar een select product voor een kleinere, financieel sterkere groep. En dat terwijl de

maatschappelijke waarde juist ligt in de combinatie van lage kosten, brede beschikbaarheid en verantwoord gebruik.

Ter illustratie: Onder de huidige regelgeving die van toepassing is op consumptieve kredieten, gebeurt het toetsen van de kredietwaardigheid op basis van gedragscodes waarin leennormen zijn opgenomen om te verzekeren dat een consument voldoende overhoudt voor de kosten van levensonderhoud. Eén van de toetsingsregels houdt in dat een consument in staat moet zijn om maandelijks 2% van de totale kredietlimiet af te lossen.

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) ziet de VFN-gedragscode als de minimale invulling van de wettelijke norm om overkreditering te voorkomen. Maar de toepassing van deze norm op het type betaalkaart zoals ICS die aanbiedt, sluit niet aan bij de betaalverplichting die de klant elke maand heeft. ICS heeft met een proportionele toetsing laten zien dat zij op een verantwoorde en passende wijze de klant kan beschermen tegen overkreditering.

Een alleenstaande met een modaal inkomen en een koopwoning houdt na toepassing van de VFN-leennorm (in dit geval € 1.597 aan reserveringsruimte) mogelijk onvoldoende financiële ruimte over om nog in aanmerking te komen voor een betaalkaart, ondanks het feit dat die kaart standaard rentevrij is en bedoeld is voor verantwoord gebruik. Zonder aanpassing van de toetsingsmethodiek betekent dit dat grote groepen consumenten worden uitgesloten van toegang tot een laagdrempelig betaalmiddel.

Wat bedoeld is als bescherming van de consument, dreigt in de praktijk te resulteren in het tegenovergestelde: het wegvallen van een veilig en transparant betaalmiddel, en het ontstaan van een meer exclusieve kredietvorm waarvoor slechts een deel van de klanten nog in aanmerking komt, en waarvan het gebruik van de kaart voor veel klanten duurder uitvalt.

4. Keuze van de overheid heeft averechts effect

De overheid kiest er nu voor om ook deze betaalvorm onder de volle reikwijdte van CCD2 te brengen, omdat mogelijke risico's overeen zouden komen met andere vormen van uitgestelde betaling. Dit is aantoonbaar niet het geval omdat de kaart geen impulsief koopgedrag stimuleert, en er sprake is van een uitgebreide aanvraagprocedure en waarbij hoge vergoedingen of rentes bij een betalingsachterstand worden vermeden. Deze keuze past tevens niet bij het eigen beleid van de minister zoals beschreven in de Visie op de financiële sector 2025³, waarin wordt gestreefd naar duidelijke, proportionele regelgeving die gericht is op het tegengaan van risico's en onnodige regeldruk. Er is geen sprake van een maatschappelijk probleem of schuldenpatroon rond de betaalkaart die een dergelijke ingreep rechtvaardigt terwijl de maatschappelijke impact van deze keuze groot is.

De aanvullende vereisten voor het verstrekken van deze kaart hebben verregaande gevolgen voor aanbieders én consumenten. De niet-proportionele kredietwaardigheidstoets, de fors hogere prijs voor de betaalkaart en het wegvallen van renteloze uitgestelde betalingen zullen veel consumenten respectievelijk uitsluiten of afschrikken. Aanbieders worden geconfronteerd met een veel zwaarder administratief proces en fors hogere kosten. Met als resultaat dat slechts een kleinere, meer vermogende groep gebruikers dit betaalmiddel nog kunnen gebruiken.

Tevens is het een reële mogelijkheid dat buitenlandse aanbieders vanuit andere Europese lidstaten vergelijkbare producten op de Nederlandse markt brengen, onder minder strikte voorwaarden, met

³ [Brief aan Eerste of Tweede Kamer - Beleidsagenda financiële sector 2025](#), pagina 8

fors hogere kosten en met minder consumentenbescherming – zonder dat de Nederlandse toezichthouder daar effectief op kan handhaven. Zo betalen klanten in veel andere Europese landen tussen de circa 19-24% rente voor het gekoppelde krediet en zijn de acceptatiecriteria lichter dan nu in Nederland worden toegepast. Dit ondermijnt het gelijke speelveld en druist in tegen het doel van de richtlijn: meer bescherming voor consumenten, niet minder.

Daarnaast duwt deze regelgeving de betaalkaart in een ongewenste richting, namelijk naar producten waarbij de focus meer komt te liggen op consumptief krediet in plaats van de huidige betaalfunctionaliteit. Waar nu nog sprake is van een vaste, lage kaartbijdrage zonder rente, zou het verdienmodel verschuiven richting renteberekening (met de huidige maximale rente van 14%) om het aanbod rendabel te houden – ook wanneer consumenten tijdig aflossen. Om betaalkaarten rendabel te kunnen aanbieden zal mogelijk langer lopend krediet van bijvoorbeeld 3 maanden bijna onontkoombaar zijn om het product rendabel te houden. Terwijl dat soort doorlopende kredieten juist steeds meer worden afgebouwd.

Daarmee wordt de kaart, tegen de bedoeling in, meer een klassiek kredietproduct met potentieel oplopende kosten door de berekende rente. Het gevolg is een averechts effect: verantwoorde producten verdwijnen of veranderen, terwijl risicovollere alternatieven ruimte krijgen.

5. Wat wij voorstellen

Gebruik de lidstaattoptie om de betaalkaart te behouden

Het is voor ICS volstrekt helder: **de meest doeltreffende manier om te voorkomen dat een breed toegankelijk, verantwoord en laag risicovol betaalmiddel verdwijnt uit het Nederlandse betaalverkeer, is door gebruik te maken van de lidstaattoptie die artikel 2, vijfde lid van de CCD2 expliciet biedt.**

Deze uitzondering stelt lidstaten in staat om kaarten met uitgestelde debitering, zoals de deferred debit card, buiten de volledige reikwijdte van de richtlijn te houden. ICS roept het ministerie van Financiën op om deze mogelijkheid alsnog te benutten. Alleen op die manier kan voorkomen worden dat een rentevrije kaart met hoge consumentenbescherming onnodig wordt onderworpen aan zwaardere regels die zijn ontworpen voor producten met een fundamenteel ander risicoprofiel.

Als de lidstaattoptie toch niet wordt gebruikt

Indien het ministerie desondanks vasthoudt aan het schrappen van de uitzondering, zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk om de negatieve effecten op consumenten en aanbieders zoveel mogelijk te beperken.

1. Aanpassing van het Besluit Kredietvergoeding

De regelgeving moet expliciet ruimte bieden voor het in rekening brengen van kosten die niet direct voortkomen uit kredietverlening, maar wél uit de bijbehorende betaaldiensten, aankoopverzekeringen en overige functionaliteiten van de kaart. Op grond van het huidige Besluit Kredietvergoeding mag alleen een kredietvergoeding in rekening worden gebracht als percentage van een uitstaand saldo. Bovendien lijkt het Besluit Kredietvergoeding alleen een kredietvergoeding in de vorm van rente toe te staan. Dat leidt ertoe dat onduidelijk is of vaste kosten, zoals een jaarlijkse kaartbijdrage, op dit moment zijn toegestaan. In het Besluit Kredietvergoeding of de toelichting daarop zou verduidelijkt moeten worden dat er bij de

deferred debitcard naast de kosten voor het krediet ook kosten voor betaaldiensten en andere voordelen zoals verzekeringen gerekend kunnen worden. Zonder verduidelijking van dit punt rest aanbieders slechts één optie om het product rendabel te houden: rente in rekening brengen, ook wanneer een consument de kaart verantwoord gebruikt en op tijd terugbetaalt. Dat staat haaks op het rentevrije karakter van de huidige betaalkaart en doet afbreuk aan de consumentenbescherming die juist beoogd wordt.

2. Aanpassing van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen (Bgfo)

Op het niveau van de wet (artikel 4:34 Wft) moet worden vastgelegd dat de kredietwaardigheidsbeoordeling evenredig is met de aard, duur, waarde en risico's voor de consument. Dit vergt een aanvullende aanpassing van het huidige artikel 4:34 Wft. Deze aanpassing volgt ook al uit de richtlijn. De proportionaliteit kan dan verder worden uitgewerkt in het Bgfo. Daarnaast dient de verplichting om stukken van de consument op te vragen (verificatieplicht) proportioneel te worden toegepast. Anders dan bij risicovollere producten, zoals gespreid betaalmodellen, is dit verantwoord gezien het lage risicoprofiel van de kaart en het ontbreken van rente of aflossingsdruk.

3. Aanpassing van de provisieregels in artikel 4:74 Wft en 152 t/m 158 Bgfo zodat bemiddelaars in consumptief krediet die enkel betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van de kredietovereenkomst en gedurende de beheerfase niet betrokken zijn bij de kredietovereenkomst, zoals in het geval van ICS de co-branders, geen aanspraak hebben op provisie gedurende de gehele looptijd van de kredietovereenkomst. Daarnaast zouden de provisieregels voor dit type bemiddelaars een andere vorm van vergoeding moeten toestaan die niet afhankelijk is van het uitstaande saldo op kredietovereenkomsten die via deze bemiddelaars tot stand zijn gekomen.

ICS merkt op dat veel verplichtingen rond precontractuele informatie en incassoprocessen in de praktijk al worden nageleefd. Tegelijkertijd geldt dat bovenstaande mitigerende maatregelen op dit moment nog onzeker zijn, aangezien de aangekondigde AMvB nog niet is gepubliceerd.

Ook bij gebruik van de lidstaattoptie is verdere verduidelijking nodig

Indien alsnog wordt gekozen voor de lidstaattoptie, blijft aanvullende uitwerking wenselijk. ICS vraagt daarom om in de AMvB en/of bijbehorende regelgeving expliciet duidelijkheid te geven over welke vergoedingen wél binnen het bestaande model mogen vallen (zoals jaarlijkse kaartbijdragen of kosten voor aanvullende diensten). Dat voorkomt juridische onduidelijkheid en biedt aanbieders de ruimte om het bestaande, verantwoord werkende model te behouden.